

PUITESOPIMUS ELOKUVIEN VAPAAEHTOISESTA TALLETTAMISESTA ELOKUVA-ARKISTOIHIN

Sopimuspuolet

1. Elokuvaluottajajärjestöjen kansainvälinen liitto Fédération Internationale des Associations de Producteurs de Films, josta jäljempänä käytetään lyhennettä FIAPF ja jonka sääntömääräinen kotipaikka on osoitteessa 9, rue de l'Echelle, 75001 Pariisi, Ranska,

jota edustaa,

ja

2. Euroopan elokuva-arkistojen järjestö Association des Cinémathèques Européennes, josta jäljempänä käytetään lyhennettä ACE ja jonka sääntömääräinen kotipaikka on osoitteessa Hôtel de Clèves, 3 rue Ravenstein, 1000 Bryssel, Belgia,

jota edustaa,

katsovat seuraavaa:

FIAPF laati vuonna 1971 elokuvien vapaaehtoista tallettamista koskevan sopimuksen, joka levisi laajalle ja joka on yhä käytössä.

Euroopan komission tietoyhteiskunnasta ja viestimistä vastaava pääosasto kehotti FIAPF:ää ja ACE:ta saattamaan tämän asiakirjan ajan tasalle ja edistämään yhteistyötään tavoitteenaan elokuvaperinnön säilyttäminen, sen levittämistä huolehtiminen ja sen varmistaminen, että se on yleisön saatavilla, samalla kun se mukautetaan digitaaliseen ympäristöön ja Euroopan unionin laajentumiseen. Tämä on myös sopimuspuolten toive.

Ne ovat siksi päättäneet laatia uuden puitesopimuksen yhtäältä elokuvatuottajien ja heidän asianmukaisesti valtuutettujen oikeudenomistajiensa (jäljempänä yhdessä "tuottajat") ja toisaalta ACE:hen kuuluvien elokuva-arkistojen välillä (jäljempänä "arkistot").

Tämä puitesopimus koskee elokuvaperintöaineiston vapaaehtoista, ei sen pakollista tallettamista.

Tällä puitesopimuksella ei muuteta tuottajien tai elokuva-arkistojen oikeuksia.

Tämä puitesopimus perustuu yhteisymmärrykseen siitä, että sekä elokuvaperinnön säilyttäminen että teosten levittämisen tehostaminen onnistuu vain, jos tuottajat ja arkistot tekevät tiivistä yhteistyötä.

Tuottajat pyrkivät edistämään ja tukemaan arkistojen toimintaa, jonka tarkoituksena on talletetun elokuva-aineiston asianmukainen konservointi ja oheisaineiston säilyttäminen arkistojen kokoelmissa.

Puitesopimus on

– kansainvälisten sopimusten ja Euroopan yhteisön säännösten sekä tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevan kansallisen lainsäädännön,

– kansainvälisen elokuva-arkistojen liiton (FIAF) eettisten sääntöjen, joita tässä sopimuksessa tarkoitettujen arkistojen on noudatettava, sekä

– tuottajien kaupallisten ja taiteellisten intressien mukainen.

ACE:lla tai FIAPF:llä ei ole valtaa pakottaa jäsenistöään. Näin ollen tämä puitesopimus toimii mallina, jota kummankin sopimuspuolen jäsenistö voi halutessaan käyttää, sekä kahdenvälisen sopimusten pohjana. Allekirjoittaneet järjestöt suosittelevat sen käyttöä.

I luku

Yleiset määräykset

1. Soveltamisala

Puitesopimus on tarkoitettu tuottajille ja sellaisille arkistoille, jotka kykenevät asianmukaisesti toteuttamaan jäljempänä määriteltyä elokuvaperinnön säilytystehtävää.

2. Tavoitteet

Puitesopimuksen tavoitteena on edistää elokuva-aineiston ja oheisaineiston vapaaehtoista, järjestelmällistä tallettamista ACE:n jäsenarkistoihin sekä säännellä talletusehtoja, sopimuspuolten velvoitteita, talletettujen teosten säilyttämistä, konservointia ja restaurointia sekä aineiston käyttöä.

Sopimusmalli muodostaa vakiopuitteet, joilla on seuraavat erityistavoitteet:

I. mahdollisimman monen elokuvan säilyminen

II. kunkin maan elokuvaperinnön pysyminen jatkuvasti yleisön saatavilla,

III. talletettujen teosten pysyminen tuottajiensa käytettävissä arkistojen jatkuvan toiminnan ansiosta edellyttäen, että tiukkoja sääntöjä noudatetaan

3. Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan

tuottajalla luonnollista tai oikeushenkilöä – tai tällaisen henkilön asianmukaisesti valtuuttamaa oikeudenhaltijaa (esimerkiksi levittäjää) – joka vapaaehtoisesti ottaa kantaakseen taloudellisen ja teknisen vastuun tallettamisesta tämän puitesopimuksen määräysten mukaisesti;

arkistolla voittoa tavoittelematonta julkisoikeudellista tai yksityistä yhteisöä, joka on ACE:n jäsen ja joka pyrkii sääntöjensä mukaisesti toiminnassaan yleisiin museotoiminnan tavoitteisiin konservoinnista saatavilla pitämiseen ja joka kykenee moitteettomasti suorittamaan säilytys- ja restaurointitehtävänsä sekä takaamaan tekijänoikeuksien kunnioittamisen;

talletetulla elokuva-aineistolla filmillä tai digitalenteina olevaa kaikenlaista aineistoa, joka on talletettu arkistoihin tämän puitesopimuksen määräysten mukaisesti;

oheisaineistolla kirjoitettua tai kuvallista aineistoa (esimerkiksi valokuvia, julisteita, malleja ja mainosaineistoa), joka liittyy elokuvien tuotantoon tai levittämiseen;

talletetulla aineistolla sekä talletettua elokuva-aineistoa että mahdollisesti talletettua oheisaineistoa;

elokuvateoksella alkuperäisteosta, joka on talletetun elokuva-aineiston muodostavalla alustalla;

arkistoaineistolla ainoaa, tai, mikäli talletukseen sisältyy useita kappaleita, laadultaan parasta tuottajan tallettamaa elokuvateoskappaletta;

pelasteaineistolla uutta filmi- tai digiaineistoa, jonka arkistot valmistavat alun perin talletetusta aineistosta tässä sopimuksessa määritellyin ehdoin pitkäaikaista säilyttämistä ja saatavilla pitoa varten;

konservoinnilla filmi- tai digiaineiston säilyttämistä teknisesti asianmukaisissa olosuhteissa FIAF:n laatimien ja sen verkkosivuilla säännöllisesti päivitettävien säilytysääntöjen mukaisesti;

säilyttämisellä elokuvateoksen aktiivista säilyttämistä mukaan lukien sen kopiointi pitkäaikaisen säilymisen turvaamiseksi ja sen saatavilla pitämiseksi;

restauroinnilla sellaisen elokuvan entistämistä, joka on olemassa vain vahingoittuneella ja/tai epätäydellisellä alustalla, niin alkuperäisen kaltaisen uuden version tuottamiseksi kuin mahdollista.

II luku

Tallettaminen ja arkiston velvoitteet

1. Tausta

Tässä sopimuksessa vapaaehtoisella tallettamisella tarkoitetaan minkä tahansa elokuva-aineiston tai oheisaineiston (alustasta riippumatta) tallettamista arkistoon tai tällaisen aineiston omistusoikeuden siirtämistä arkistolle sellaista menettelyä noudattaen, josta osapuolet ovat vapaasti sopineet tarkoituksena kyseisen aineiston asianmukainen säilyttäminen ja saatavilla pitäminen.

Talletusta pidetään pohjimmiltaan vastavuoroisena toimena, joka perustuu molemminpuoliseen etuun, yhteistyöhön ja vastuuseen.

2. Sisältö

2.1 Talletettu elokuva-aineisto

Talletettua elokuva-aineistoa voivat olla seuraavat aineistot:

- i) kotimaiset elokuvat (tai kotimaisiksi katsottavat elokuvat), joita ei koske lakisääteinen talletusvelvollisuus maassa, jossa arkiston sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee;
- ii) kotimaiset elokuvat, joita koskee lakisääteinen talletusvelvollisuus ja joiden osalta molemmat osapuolet pitävät tarpeellisena täydentää lakisääteistä talletusta muulla elokuva-aineistolla;
- iii) ulkomaiset elokuvat riippumatta siitä, ovatko ne olleet levityksessä maassa, jossa arkiston sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee.

2.2 Oheisaineisto

Talletukseen on mahdollisuuksien mukaan sisällyttävä kyseisiin elokuvateoksiin liittyvä oheisaineisto.

3. Omistusoikeus

Talletetun aineiston täysi omistusoikeus säilyy tuottajalla.

4. Arkiston velvoitteet

4.1 Vastuu konservoinnista ja säilyttämisestä

Arkisto säilyttää talletetun aineiston mahdollisimman hyväkuntoisena asianmukaisissa säilytysoloissa koko alustan elinkaaren ajan noudattaen FIAF:n ja ACE:n vahvistamia yleisiä säilytysstandardeja.¹

Arkisto säilyttää talletetun aineiston mahdollisimman turvallisesti siten, että sitä ei voida kopioida, lainata tai välittää laittomasti eikä millään muulla tavoin kuin tässä puitesopimuksessa ja tuottajan ja arkiston kahdenvälisessä sopimuksessa määrättyin ehdoin.

4.2 Velvollisuus toimia yhteistyössä tuottajan kanssa

Arkisto varmistaa, että tuottaja saa pyytäessään käyttöönsä talletetun aineiston ja siihen liittyvät tiedot. Arkisto ei vastusta säilytysstandardien tai käsittely- ja säilytysmenetelmien kohtuullisia tarkastuksia, joita tuottaja aineiston omistajana saattaa vaatia.

4.3 Luettelointi

Arkisto luettelee kaiken talletetun aineiston siten, että jokainen esine on paikannettavissa ja tuottajalle voidaan aina kertoa sen kunnosta.

Arkisto sitoutuu noudattamaan FIAF:n tai ACE:n mahdollisesti yksilöimiä kansainvälisiä luettelointistandardeja.

III luku

Säilyttäminen/restaurointi

1. Arkistojen tehtävät

Täyttääkseen II luvun 4.1 kohdassa määrätyn velvoitteen ja varmistaa talletetun aineiston asianmukaisen säilymisen arkistolla on oikeus toteuttaa muita säilyttämis- ja restaurointitoimia.

Näitä toimia voivat olla talletetun aineiston jäljentäminen valmistamalla siitä uusia filmi- tai digitaalikopioita, joiden tarkoituksena on varmistaa kyseisen elokuvan säilyminen ja katsottavuus.

2. Talletetun aineiston restaurointia ja säilyttämistä koskevat päätökset ja menetelmät

1

Tärkeää: On syytä huomauttaa, että koska filmi koostuu aina epävakaista kemiallisista aineista ja sen elinkaari riippuu säilytysolosuhteiden lisäksi alkuperäisestä koostumuksesta, laboratoriokäsittelystä ja käsittelystä ennen säilytystä, arkistot voivat sitoutua viivyttämään hajoamisprosessia, mutta niitä ei voida asettaa vastuuseen väistämättömästä kemiallisesta hajoamisesta, joka saattaa johtaa aineiston täydelliseen menettämiseen.

Myös digimateriaali on tullut käyttöön vasta niin äskettäin, että on mahdotonta tällä hetkellä laatia sääntöjä, joilla varmistetaan sen vakaus ja pitkän aikavälin säilyminen. Arkistoja ei voida asettaa vastuuseen sen vaurioitumisesta, jos ne ovat ryhtyneet alalla vallitsevien teknisten normien mukaisiin toimiin sen säilyttämiseksi.

a) Päätös restaurointi- ja/tai säilyttämistoimien aloittamisesta tehdään ja menetelmät valitaan vasta arkiston ja tuottajan välisten neuvottelujen jälkeen.

Jos tuottaja on tiedossa, arkisto ilmoittaa tuottajalle ehdotettujen säilyttämisen- ja/tai restaurointitoimien luonteesta ja vaikutuksista.

Aineistot voivat koostua positiivi- ja/tai negatiivifilmeistä tai digitaalikopioista, joita pidetään välttämättöminä elokuvan elinkaaren pidentämiseksi ja alun perin talletetun elokuva-aineiston säilyttämiseksi.

b) Arkisto voi poikkeuksellisesti, omasta aloitteestaan ja omalla kustannuksellaan toteuttaa säilyttämisen- ja/tai restaurointitoimia seuraavissa kahdessa tapauksessa:

- neuvottelut tuottajan kanssa ovat kariutuneet, etenkin jos syynä on tuottajan suora tai epäsuora kieltäytyminen; tuottajan on ilmoitettava kieltäytymisen syy, jos se on mahdollista; tai
- arkisto ei ponnisteluistaan huolimatta ole kyennyt selvittämään, kuka teoksen tuottaja on, ja/tai tavoittamaan häntä.

Jos kyseessä on edellä b alakohdassa tarkoitettu tapaus, arkisto voi toteuttaa mainitut toimet omasta aloitteestaan

– vain, jos ne ovat ehdottoman välttämättömiä aineistojen ja niiden katsottavuuden säilyttämiseksi, ja

– vasta varmistettuaan, että samanlaatuista aineistoa ei ole minkään toisen ACE:n jäsenarkiston kokoelmissa.

c) Tuottaja voi päättää toteuttaa aineiston restaurointi- ja/tai säilyttämistoimet itse, jolloin hänen on noudatettava jäljempänä IV luvussa esitettyjä, arkistoaineiston käyttöä koskevia määräyksiä.

3. Pelasteaineiston omistusoikeus

Teoksen säilyttämiseksi valmistettu uusi aineisto jää arkiston haltuun.

IV luku

Aineiston saatavuus, käyttö ja poisvetäminen

1. Tuottajan oikeudet

1.1 Alun perin talletettu aineisto

Tuottaja voi maksutta vetää alun perin talletetun aineiston pois arkistosta väliaikaisesti säilyttämisen- tai restaurointitoimia tai kaupallista esittämistä varten.

Kaikki talletettu aineisto on rajoituksetta tuottajan käytettävissä niitä menettelyjä ja aikarajoja noudattaen, joista määrätään tuottajan ja arkiston kahdenvälisessä sopimuksessa.

Tuottajalla on oikeus saada käyttöönsä I luvun 3 kohdassa määritelty arkistoaineisto vain säilyttämisen- ja tarvittaessa restaurointitoimia varten. Nämä toimet on suoritettava arkiston

valvonnassa, eivätkä ne saa millään tavalla vaarantaa kyseisen aineiston laatua, kuntoa tai koskemattomuutta.

1.2 Arkiston valmistamat uudet kopiot

Jos arkisto on valmistanut pelasteaineistoa talletetusta aineistosta teoksen säilyttämistä ja/tai restaurointia varten, tuottajalla on oikeus saada se käyttöönsä uusien filmi- tai digikopioiden valmistamista varten edellyttäen, että kopiointi tapahtuu arkiston valvonnassa eikä millään tavalla vaarana pelasteaineiston laatua, kuntoa tai koskemattomuutta.

Tuottaja maksaa arkistolle lisäksi kohtuullisen korvauksen konservoinnin ja restauroinnin todistetusti aiheuttamista kustannuksista. Tämä voi tarkoittaa kiinteää hyvitystä tai tiettyä osuutta tuotosta sen mukaan, mitä tuottaja ja arkisto päättävät.

Restaurointi- ja säilyttämistoimien kustannukset ja edellä mainitut korvausehdot määritellään tapauskohtaisesti tuottajan ja arkiston välisessä kahdenvälisessä sopimuksessa.

2. Arkiston oikeus käyttää aineistoa

Jollei tämän luvun 1 kohdasta muuta johdu tai tuottaja aseta muuta rajoitusta, arkiston hallussa olevien positiivikopioiden tai IV luvun 1.2 kohdassa tarkoitettun pelasteaineiston käyttöön voidaan antaa lupa.

Talletetun aineiston ja/tai pelasteaineiston luvalliset käyttötarkoitukset määritellään tuottajan ja arkiston välisessä kahdenvälisessä sopimuksessa.

Luvalliseen käyttöön sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) Yksittäiset henkilöt voivat tutustua aineistoon arkiston tiloissa opetus- tai tutkimustarkoituksessa katsomalla sitä katselupöydässä tai valkokankaalla tai intranetissä arkiston tiloissa.

b) Käyttö internetin kautta:

Käyttö internetin kautta on luvallista ainoastaan, jos käytössä on asianmukainen henkilökohtainen turvamenettely tai -mekanismi. Arkiston on tunnistettava jokainen henkilö, jolle on annettu lupa tutustua aineistoihin. Näillä henkilöillä ei ole oikeutta kopioida teoksia, joihin he tutustuvat.

c) Julkiset esitykset:

Arkisto voi esittää talletettua elokuva-aineistoa julkisesti omissa elokuvateattereissaan (tai suorassa valvonnassaan olevissa elokuvateattereissa), jotka määritellään tuottajan ja arkiston kahdenvälisissä sopimuksissa.

Mikäli arkisto ei hyödy taloudellisesti tällaisista esityksistä eivätkä esitykset kilpaile ajoituksellisesti tai muuten elokuvan tavanomaisen kaupallisen hyödyntämisen kanssa, esityksistä ei tarvitse maksaa esityspalkkioita.

Tuottaja voi asettaa tällaisille esityksille erityisehtoja (esimerkiksi rajoittaa elokuvateattereiden määrää).

d) Lainaaminen muille ACE:n jäsenarkistoille

i) julkista esittämistä varten

Jos arkistolla on useampi kuin yksi kopio arkistoon tämän sopimuksen mukaisesti talletetusta aineistosta, sitä voidaan lainata muille ACE:n jäsenarkistoille julkista esittämistä varten edellyttäen, että kyseiset jäsenarkistot ovat itse allekirjoittaneet tämän mallisopimuksen.

Arkiston on toimitettava tuottajalle etukäteen täydelliset tiedot tällaisesta lainasta. Tuottaja voi tarkistaa toiselle jäsenarkistolle lainattujen elokuvien lainaehdot.

ii) restaurointia varten

Jos arkistolla on vain yksi kopio talletetusta elokuva-aineistosta, se saa lainata sitä restaurointitarkoituksiin vain tuottajan suostumuksella.

Kaikissa muissa tapauksissa arkiston on ilmoitettava tuottajalle restaurointitarkoituksia varten lainatuista aineistoista ja kerrottava lainaehdot.

3. Talletetun aineiston pysyvä poistaminen

a) Jos tuottaja haluaa vetää talletetun aineiston pysyvästi pois arkistosta, hänen on riittävän ajoissa ilmoitettava tästä aikomuksestaan arkistolle.

Arkiston sitä pyytäessä tuottajan on korvattava aineiston konservoinnista todistetusti aiheutuneet kustannukset kahdenvälisessä sopimuksessa määritettyjen maksuperusteiden mukaisesti.

b) Jos pysyvästi pois vedettävälle talletetulle aineistolle ei ole suoritettu restaurointi- tai säilyttämistoimenpiteitä, tuottajan on sallittava arkiston valmistaa siitä arkistokopio elokuvaperinnön säilyttämiseksi. Tällaista arkistokopiota käytetään vain, jos osapuolet hyväksyvät käytön erityisessä sopimuksessa.

c) Voidakseen vetää pysyvästi pois arkistoaineistoa (sellaisena kuin se on määritelty I luvun 3 kohdassa) tuottajan on todistettava, että arkisto ei ole täyttänyt tämän puitesopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

V luku

Muut määräykset

1. Tätä puitesopimusta sovelletaan sen allekirjoittamispäivästä alkaen. Tuottajat ja arkistot voivat soveltaa sen määräyksiä aiemmin talletettuun aineistoon.

2. Tätä puitesopimusta ei sovelleta, jos aineiston tallettava luonnollinen tai oikeushenkilö ei omista sen oikeuksia. FIAPF suosittelee, että tällaisessa tapauksessa ACE:n jäsenet ottavat aineiston vastaan kyseisen elokuvateoksen säilymisen varmistamiseksi. Aineiston käyttö ja sen restaurointia ja säilyttämistä koskevat päätökset edellyttävät kuitenkin asiaa koskevan sopimuksen allekirjoittamista tuottajan tai hänen asianmukaisesti valtuutetun edustajansa kanssa.

3. Sopimusrikkomuksia koskevista yksityiskohdista määrätään tähän puitesopimukseen perustuvassa, tuottajan ja arkiston välisessä kahdenvälisessä sopimuksessa.

4. Tuottajan ja arkiston välisiin riitoihin sovelletaan sen maan lainsäädäntöä, jossa kyseisen arkiston sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee, ja niiden väliset riidat saatetaan tämän maan tuomioistuimen käsiteltäväksi tai Brysselin tai Pariisin tuomioistuinten käsiteltäväksi kantajan valinnan mukaan. Sopimuspuolet voivat myös turvautua välimiesmenettelyyn.

Välimesmenettelyssä sopimuspuolet voivat pyytää avukseen FIAPF:n tai ACE:n nimeämiä asiantuntijoita.

4. Puitesopimuksen soveltaminen ei rajoita kahdenvälisiä sopimuksia eikä kolmansien osapuolten oikeuksia.

Tehty Brysselissä, ... päivänä ...kuuta 20...

FIAPF

ACE